Приказ
Рад примљен: 22. I 2024.
Рад одобрен: 20. II 2024.

ДИЗНИЈЕВЕ ЗВУЧНЕ ПРИЧЕ – КРАЉ ЛАВОВА

(De Agostini Publising S.p.A. Via G.Da Verrazano 15, Novara, Italy)

Књига *Краљ лавова* намењена је деци, родитељима и васпитачима и настала је у жељи да се код деце пробуди љубав према читању прича и бајки, да им се приближи писана реч тако што ће моћи да је прате преко звучне интерпретације. Иако ће ова прича бити читана у време слободних активности, не може се умањити њен значај на пољу сазнајног и емотивног развоја малишана. Док слуша причу, дете може да листа књигу пратећи слике и текст који иду уз говорене речи и на тај начин оствари контакт са речима и реченицама, продуби свој доживљајни свет и прихвати и упозна се са емоцијама које прича носи са собом. Можда је највећа добит овакве књиге управо то што се дете забавља. Када детету нешто причињава задовољство, оно то и воли. Ако ће ово бити начин да предшколац заволи свет писане речи, онда напред са звучном интерпретацијом.

Сваки предшколац уживаће у *Краљу лавова* (Слика 1), било да слуша васпитача док чита, било да причу прати са звучника или, пак, прелистава богате илустрације. Ова књига у исто време нуди детету могућност да ужива у сликама и развија машту, али и да креира свој доживљајни свет слушајући причу са звучника. Док дете навија да лавић победи, упознаје се са суровим светом који није увек онакав каквим нам се чини, и који носи опасност и претњу чак и од нама блиских људи. Истовремено се код лавића развија емпатија и долази до сазнања да уз праве пријатеље ништа није недостижно. Васпитач у сваком тренутку може да прекине читање и пита децу да одгонетну шта ће се десити даље пружајући им на тај начин могућност да предвиђају и креирају. Претпостављајући да се у детету пробудила изузетно снажна емоција због страдања родитеља за које лавић мисли да је крив, дете ће имати прилику да искаже свој доживљај и направи свој завршетак, а касније и да упореди са крајем књиге. Такође, дете може да покаже шта мисли о Скару, злом стрицу, или о мудром и симпатичном Тимону, који поручује да прошлост морамо да оставимо за собом.

Слика 1. Звучна књига *Краљ лавова*

Књига је кратка, али довољно дуга да дете уведе у свет одрастања и представи му све што га чека (издаја најближих, суровост конкуренције, добробит постојања правих пријатеља, важност породице и др.). Ради се о лавићу који жели брзо да одрасте и тада чини неколико погрешних корака. Међутим, када мисли да излаза нема, дешавају се чуда и враћа се нада – Хакуна матата! Симба је, баш као и дете које о њему слуша, изузетно смео и радознао и има невероватну потребу да истражује и да се игра. Дете може да се идентификује са лавићем и кроз причу може да учи на грешкама. Деца предшколског узраста инстинктивно се удубљују у причу пратећи звук са звучника и илустрације у књизи. Однос који имају Симба и Муфаса није само однос између сина и оца, већ и темељ једног чврстог пријатељства и поверења. Симбини пријатељи су прави јунаци авантуре и дете може да се укључи у ту вртоглаву јурњаву. Ту је и Нала, Симбина другарица и прва љубав.

Прича је кратка, реченице су једноставне и сликовите, неке су посебно истакнуте с намером да се читаоцу / слушаоцу скрене пажња, текст је пропраћен одличном илустрацијом, која говори много више од изговорених / написаних реченица. Све то заинтересоваће радознале дечје главице и увешће их у свет једне топле приче. Свако дете из групе са нестрпљењем ће ишчекивати наредни догађај, срчано ће навијати за младог лава и његову дружину, а осетиће презир према манипулативном и злом Скару. Кроз ову заводљиву причу дете ће успешно направити разлику између добра и зла, развиће емпатију и креираће своје начине да помогне пријатељу који се нашао у невољи.

Оно ће паралелно са слушањем, замишљајући животиње и пределе, развијати и машту. Слушајући професионалног читача, усвојиће основна граматичка, прозодијска и фонетска правила, примиће мелодију језика на коме слуша, обогатиће свој речник и разумеће речи које су му биле непознате.

Илустрације су одличан алат за разумевање прочитаног јер су у складу са текстом који се налази на датој страни и служе као визуелни путоказ, дају контекст причи и доносе бројне предности за развијање читалачких вештина. Врло су ефектне (што се нарочито огледа у изразу лица главних јунака), стилски и технички савршене, пуне детаља и богате бојама, па доприносе успешности пријема приче, оживљавају странице. Због изражајног колорита, делују као анимација. Листајући стране, дете тачније визуелизује јунаке и места, па са лакоћом може да осети врелину летњег дана, или језу хладне кишне ноћи у којој вреба опасност од Скара и хијена. Такође, може да замисли биљни и животињски свет афричке пустиње или оазе, а на тај начин учи нешто ново на занимљив и допадљив начин. Да би дете разумело прочитано, оно мора да створи слику са следом догађаја, а у томе ће му помоћи илустрације, јер слике дају визуелне трагове. Дете ће брзо и лако запамтити илустрацију. То су слике које говоре хиљаду речи. Израз на дететовом лицу док листа илустрације говориће доста о томе да ли му се прича допада или не допада. Васпитач може да искористи било који тренутак, а нарочито онај у коме опази гримасу на дететовом лицу, да разговара са децом о причи, речима и сликама. Тако деца могу да кажу шта су видела на страници, шта су ликови радили и шта се тада догодило. С обзиром на то да деца воле слике, можемо очекивати да ћемо добити сасвим добру нову причу и једног одличног малог приповедача.

Приликом слушања, дете прати мелодију језика, чује правилну дикцију и артикулацију гласова. Посебно је добра и важна музика која се налази на почетку и крају приче, као и звучни сигнали током остатка приповедања (звук који најављује нову страницу, што олакшава деци да прате причу у штампаној верзији књиге). Слушање у детету буди посебну духовну активност, оно учествује у причи и креира или замишља ситуације у којима се лавић нашао. Држећи у рукама и штампану верзију књиге, дете ће лако успоставити ток нарације. Ту посебно истичемо реченице које су нарочито истакнуте (болдиране), а које казивач истиче у говору. Тада лако деца схватају који су то делови кључни у причи и боље памте информације које говорник посебно интонира. Добар наратор држаће им пажњу, а можда је ово добар почетак да дете тренира себе да буде критички настројено према

ономе што слуша. Ангажована нараторка сасвим је добро урадила свој део посла, али много боље решење било би да су ангажовани професионални глумци, који имају одличну дикцију, па путем изражајног казивања преносе емоцију и на мале слушаоце.

Предности оваквог начина причања детету су многобројне. Дете развија низ предчиталачких вештина, причање је занимљивије, праћено гестикулацијом, а одрасли који говори текст усредсређује се на исказивање осећања. Активно може да се прати дететов израз лица и заинтересованост за причу и на тај начин гради посебан осећај блискости, поверења и повезаности.

Кроз разговор са дететом о одслушаној причи, можемо да уочимо његова интересовања, склоности, начин размишљања и спознаје света око себе. Дете се у оваквој прилици осећа сигурно и слободно, јер воли да гледа слике и слуша изражајно причање, подстиче се његово критичко мишљење, способност расуђивања и закључивања, пажње, као и спремност да учи и памти. Звучне и илустроване књиге прави су начин да дете заволи приче, а уз помоћ њих и читање.

Милева Драгојевић